

PACIOLI

FLASH

Donderdag 15 oktober 2009: BIBF vertegenwoordigd op de Beurs «Ondernemen» te Gent

De eerste editie van de Gentse beurs «Ondernemen» zal plaatsvinden op 15 oktober op de Flanders Expo site te Gent. Het BIBF heeft een stand op deze beurs waar bezoekers tijdens de consultatiegesprekken terecht kunnen met hun vragen. De georganiseerde seminaries zijn vooral bestemd voor ondernemers. Het BIBF, het IAB en het IBR organiseren echter elk een seminarie dat in aanmerking komt voor de permanente vorming.

Toegang tot de beurs is gratis mits inschrijving via www.ondernemeninvlaanderen.be

Voor meer informatie: www.ondernemeninvlaanderen.be en www.bibf.be

Bijkomende informatie in jaarrekeningen

Vennootschappen moeten bijkomende informatie geven in hun jaarrekening. Voortaan moet er ook een toelichting zijn over de aard en het zakelijk doel van de buitenbalansregelingen en over de transacties met verbonden partijen. Ook de financiële betrekkingen met commissarissen moeten bijkomend toegelicht worden in de jaarrekening. Met de nieuwe regeling die ingevoerd werd met een KB van 10 augustus 2009 (B.S. 24 augustus 2009) is ons land in overeenstemming met de Europese regels.

Buitenbalansregelingen

Buiten de balans vallende regelingen kunnen een belangrijke invloed hebben op de vennootschap. Ze kunnen zowel risico's als voordelen met zich meebrengen die de financiële positie van de vennootschap kunnen beïnvloeden. Daarom is het belangrijk dat derden geïnformeerd worden over die buitenbalansregelingen.

Alle vennootschappen (volledige jaarrekening, verkorte jaarrekening en geconsolideerde jaarrekening) worden daarom verplicht om de aard en het zakelijk doel van de buitenbalansregelingen in de toelichting bij de jaarrekening op te nemen. De toelichting is echter niet verplicht voor alle buitenbalansregelingen: het hoeft alleen wanneer de daarmee gepaard gaande risico's of voordelen van enige betekenis zijn en voor zover

de openbaarmaking noodzakelijk is voor een correcte beoordeling van de financiële positie van de vennootschap (of van de groep waartoe de vennootschap behoort (bij een geconsolideerde jaarrekening)).

Drie categorieën van vennootschappen met een volledige jaarrekening zijn bovendien verplicht om de financiële gevolgen van die buitenbalansregelingen voor de onderneming te vermelden. Het gaat om de genoteerde vennootschappen, de vennootschappen waarvan de effecten zijn toegelaten tot de verhandeling op een MTF (Multilateral Trading Facility) (bv. Alternex, Easynext) en vennootschappen die meer dan één van de kleine groep-criteria overschrijden (art. 16, §1, eerste lid W.Venn.)

INHOUD

• Flash	1
• Bijkomende informatie in jaarrekeningen	1
• Waarborgen, zekerheden en verplichtingen	3
• Berekening van de sociale bijdragen	6

(de zgn. middelgrote vennootschappen). Voor de andere vennootschappen volstaat dus gewoon de vermelding van de aard en het zakelijk doel van de buitenbalansregeling.

Een buiten de balans vallende regeling is een transactie of een overeenkomst tussen vennootschappen en entiteiten (ook zonder rechtspersoonlijkheid) die niet in de balans is opgenomen. Ze kunnen verband houden met de oprichting of het gebruik van voor een speciaal doel opgerichte entiteiten en offshore-activiteiten, waarmee men kan inspelen op economische, juridische, fiscale of boekhoudkundige doelstellingen. Voorbeelden zijn bv. risico- en winstdelingsregelingen of verplichtingen die voortvloeien uit een overeenkomst, zoals schuldfactoring, gecombineerde koop- en terugkoopovereenkomsten, regelingen over consignatie van aandelen, ...

Transacties met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden

De vennootschappen moeten voortaan in de jaarrekening ook informatie geven over de transacties met verbonden partijen die buiten de normale marktvoorwaarden zijn gebeurd en die van enige betekenis zijn. Het kan bv. gaan om transacties met managers in een sleutelpositie of met echtgenoten van de leden van de leidinggevende, toezichthoudende en bestuursorganen.

Niet alle vennootschappen moeten dezelfde gegevens meedelen.

Volledige jaarrekening

Bij deze vennootschappen moeten drie categorieën vennootschappen niet alleen de transacties met verbonden partijen melden, maar ook het bedrag van de transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij en alle andere transactie-informatie die nodig is om inzicht te krijgen in de financiële positie van de vennootschap. Het gaat om de genoteerde vennootschappen, de vennootschappen met effecten die kunnen verhandeld worden op een MTF en de hierboven bedoelde 'middelgrote' vennootschappen. Alleen transacties van enige betekenis die niet onder normale marktvoorwaarden zijn gebeurd, worden vermeld.

Informatie over individuele transacties kan worden samengevoegd. Dit mag niet wanneer gescheiden informatie nodig is om een inzicht te krijgen op de financiële positie van de vennootschap.

Deze vennootschappen moeten geen informatie geven over de transacties die zijn aangegaan tussen twee of meer leden van een groep. Dit alleen wanneer de dochterondernemingen die partij zijn, volledig in eigendom zijn van een dergelijk lid.

De niet-genoteerde vennootschappen en de vennootschappen die niet zijn toegelaten op een MTF vermelden, op voorwaarde dat ze hoogstens één 'kleine groep'-criterium overschrijden, alleen de transacties die direct of indirect zijn aangegaan tussen de vennootschap en haar voornaamste aandeelhouders en de

vennootschap en de leden van de leidinggevende, toezichthoudende of bestuursorganen.

Verkorte jaarrekening

De NV's met een verkorte jaarrekening vermelden alleen de transacties tussen de vennootschap en haar voornaamste aandeelhouders en de vennootschap en de leden van de leidinggevende, toezichthoudende en bestuursorganen.

Twee categorieën vennootschappen mogen zich niet beperken tot de loutere vermelding. Ze moeten ook het bedrag, de aard van de betrekkingen en andere belangrijke informatie vermelden. Het gaat om de genoteerde NV's en de NV's met effecten die kunnen verhandeld worden op een MTF.

Geconsolideerde jaarrekening

Bij een geconsolideerde jaarrekening gelden gelijkaardige regels. De transacties die een moederonderneming of andere ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen aangaan met verbonden partijen moeten gemeld worden. Transacties binnen de groep zelf moeten niet gemeld worden. Bovendien is melding alleen verplicht indien de transacties van enige betekenis zijn en niet onder normale marktvoorwaarden zijn gebeurd. Naast de vermelding van de transactie, moet ook het bedrag, de aard van de betrekking met de verbonden partij en andere informatie die nodig is voor de beoordeling van de financiële positie van de groep als geheel toegelicht worden.

Financiële betrekkingen met commissarissen

De bestaande staat XIX (volledige jaarrekening) met gegevens over bestuurders, zaakvoerders en commissarissen wordt aangevuld met nieuwe gegevens. Ze gelden alleen voor een Belgische vennootschap (die zelf geen dochtervennootschap is van een Belgische vennootschap) die in principe wel onderworpen is aan de controle van haar geconsolideerde jaarrekening, maar geen geconsolideerde jaarrekening opstelt omdat ze daarvan is vrijgesteld. Het gaat bv. om een vennootschap die deel uitmaakt van een kleine groep.

Een dergelijke vennootschap vermeldt in haar staat XIX ook volgende gegevens:

- de bezoldigingen van de commissaris in de vennootschap en haar dochtervennootschappen;
- de bezoldigingen voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten van de commissaris en van een met de commissaris verbonden persoon binnen de vennootschap of haar dochtervennootschappen. De bezoldigingen worden opgesplitst in verschillende categorieën: andere controleopdrachten, belastingadvies en ander niet-revisoraal opdrachten;
- de bezoldigingen voor gelijkgestelde mandaten van een met de commissaris verbonden persoon;

- een verantwoording voor de bezoldigingsregeling bij uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten.

Eenzelfde informatieverplichting bestond al langer voor vennootschappen met een verkorte jaarrekening en met een geconsolideerde jaarrekening.

Jaarrekening zonder decimalen

De NBB kan jaarrekeningen weigeren waarin bedragen met decimalen staan. Die regel zal in de praktijk alleen gelden voor jaarrekeningen op papier of in een pdf-bestand.

Minimumindeling algemeen rekeningstelsel

De klasse 'eigen vermogen, voorzieningen voor risico's en kosten en schulden op meer dan één jaar' van de balans wordt aangevuld met een nieuwe rekening. Het gaat om de rekening «19 Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief».

Inwerkingtreding

De nieuwe informatieverplichtingen bij de jaarrekening zijn van toepassing op de boekjaren die starten vanaf 1 september 2008. De andere wijzigingen treden in werking op 3 september 2009.

Waarborgen, zekerheden en verplichtingen

Deel 2: aspecten met betrekking tot de jaarrekening

Het eerste deel van dit artikel werd gepubliceerd in Pacioli nr. 280.

5. Waarborgen, zekerheden en verplichtingen in de toelichting

De informatie die voorkomt in de toelichting van de balans van de ondernemingen alsook van de grote en zeer grote verenigingen worden samen behandeld, omdat de in te vullen vermeldingen en de overeenstemmende codes meestal identiek zijn. Telkens worden de betrokken secties vermeld. De informatie eigen aan de verenigingen wordt tussen haakjes geplaatst. Het naast zich plaatsen van de betrokken secties van de toelichting zal het volgen van de uiteenzetting vergemakkelijken.

5.1. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Toelichting VOL 5.13, VOL-vzw 4.12, VKT 5.7 en VKT-vzw 4.6

5.1.1. Door de onderneming (vereniging) gestelde of onherroepelijk beloofde persoonlijke zekerheden als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden

In het totaalbedrag dat voorkomt op code 9149 zijn begrepen:

- door de onderneming (vereniging) geëndosseerde (code 9150), getrokken of voor aval getekende (code 9151) handelseffecten in omloop. Het bedrag van de handelseffecten die in portefeuille worden bewaard of ter inning werden afgegeven worden niet in de toelichting vermeld, daar ze op de balans verschijnen. Voor de verdisconteerde effecten moet het cedentrisico worden vermeld;

- andere verplichtingen van derden door de onderneming (vereniging) gewaarborgd (code 9153). Het te vermelden bedrag wordt bepaald door het maximumbedrag voor wat de onderneming (vereniging) zich verplicht.

De hoofdelijkheid die voortvloeit uit de hoedanigheid van onbepaalde vennoot of lid van een onderneming (entiteit) moet in deze post niet vermeld worden omdat de hoofdelijkheid van rechtswege is en gepaste vermeldingen hierover gedaan worden in een andere sectie van de toelichting.

5.1.2. Zakelijke zekerheden die door de onderneming (vereniging) op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg van schulden en verplichtingen van de onderneming (vereniging) (codes 9161 tot 9201) of voor schulden en verplichtingen van derden (codes 9162 tot 9202)

A. Hypotheken

a) boekwaarde van de bezwaarde activa (codes 9161 en 9162).

Zowel voor de gestelde hypotheken als voor de onherroepelijk beloofde (gewoonlijk hypothecair mandaat genoemd) is de te melden boekwaarde deze die voorkomt in de activa van de balans in de rekeningen 22 «Terreinen en gebouwen». Dit bedrag verschilt dus normaal elk jaar. Voor de hypotheek op begonnen of ontworpen gebouwen moet de boekwaarde bepaald worden op grond van het bestek of bij gebrek hiervan zal men een raming doen of beroep doen op een schatting van een deskundige.

b) bedrag van de inschrijving (codes 9171 en 9172)

Voor de gestelde hypotheek moet de akte geraadpleegd worden die ingeschreven werd of de inschrijving zelf. Het bedrag omvat gebeurlijk de vaste kosten die uitdrukkelijk in de akte bepaald zijn. In geval de kosten aleatoir zijn worden ze niet opgenomen in het bedrag van de inschrijving en niet in de toelichting vermeld.

Voor het hypothecair mandaat is het te vermelden bedrag dat waarvoor de mandataris inschrijving kan nemen ingevolge zijn mandaat.

Zolang de inschrijving of het mandaat blijft bestaan moet het bedrag van de inschrijving worden vermeld, wat het bedrag van de schuld ook zou zijn, zelfs als deze uitgedoofd is.

Opmerking: de vermelding van het bedrag van de inschrijving onder code 9171 en 9172 geeft een onvolledige informatie aan degene die de toelichting leest daar er geen onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds een gestelde hypotheek ingeschreven bij de hypotheekbewaarder en anderzijds een hypothecair mandaat zonder inschrijving. Een afzonderlijke post in het schema zou in dat opzicht opheldering brengen. Het staat de onderneming (vereniging) vrij deze verduidelijking in het vrij gedeelte van de toelichting te doen.

B. Pand op het handelsfonds

Bedrag van de inschrijving (code 9181 en 9182): voor een afzonderlijk pand op handelsfonds moet het bedrag worden vermeld dat voorkomt in de akte of in het speciaal register gehouden door de hypotheekbewaarder of het bedrag voor wat de mandataris inschrijving kan nemen in geval van onherroepelijke belofte. Er wordt niet gevraagd de waarde van het handelsfonds in te vullen omdat de actuele waarde van het handelsfonds volledig conventioneel is en slechts bij benadering kan worden berekend. Meestal zal de inschrijving genomen worden voor het bedrag van het door de instelling verstrekte krediet.

Deze post komt ook voor in het volledig en verkort schema van de grote en zeer grote verenigingen hoewel dat in de praktijk niet veel voorkomt.

C. Pand op andere activa

Boekwaarde van de in pand gegeven activa (code 9191 en 9192).

De te vermelden waarde van de belaste activa is de waarde die voorkomt op de balans: materieel, voorraden, vorderingen, effecten en andere waarden. Zijn bedoeld de overeengekomen pandgeving, de bedrijfsuitrusting belast met het voorrecht van de verkoper door neerlegging van de factuur.

Eigendomsvoorbehoud is eveneens te beschouwen als een pand toegekend aan de verkoper of aan de kredietinstelling die in de plaats is gesteld van de verkoper (Commissie voor Boekhoudkundige Normen, advies 106-4).

Daartegen moet er geen melding worden gemaakt van het uitdrukkelijk ontbindend beding (Commissie voor Boekhoudkundige Normen, advies 106-4) noch van de wettelijke voorrechten, noch van de verbintenis niet te verkopen of zakelijke

zekerheden te vestigen zonder toestemming van een schuldeiser.

De in leasing genomen goederen zijn niet te beschouwen als belaste activa.

De boeking in rekening 25 in de activa geeft voldoende inzicht in de natuur van deze goederen. In geval de leasingovereenkomsten bijkomende waarborgen voorzien omwille van de aard van de leasingnemer of van de goederen, dan moeten deze waarborgen uiteraard vermeld worden in de toelichting.

In verband met de in leasing genomen goederen valt op te merken dat de koopoptie enkel moet vermeld worden in de toelichting «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen» als «Belangrijke verplichtingen tot aankoop van vaste activa» indien het gaat om een belangrijk bedrag en indien de beslissing om de optie te lichten genomen is of nagenoeg genomen.

D. Zekerheden op de nog door de onderneming (vereniging) te verwerven activa

Bedrag van de betrokken activa (code 9201 en 9202)

Nog te verwerven activa kunnen bestaan uit een in opbouw zijnde machine die nog niet geleverd is en die in pand wordt gegeven ten voordeel van de kredietinstelling die de verrichting financiert. De derde leverancier zal in elk geval in de verrichting moeten tussenkomen omdat het goed nog in zijn bezit is. Om de waarde vast te stellen zal rekening gehouden worden met het bestek en de voortgang van de bouw.

Voor de hypotheek gevestigd op gebouwen in oprichting of ontworpen wordt de melding gedaan in de post Hypotheken (code 9161 en 9162) (zie 5.1.2. A.a. *supra*).

5.2. Betrekkingen met verbonden ondernemingen (entiteiten) en met ondernemingen (vennootschappen) waarmee een deelnemingsverhouding bestaat

5.2.1. Meldingen in het volledig schema VOL 5.14 en VOL-vzw 4.13

A. Persoonlijke en zakelijke zekerheden door de onderneming (vereniging) gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg van schulden of verplichtingen van verbonden ondernemingen (entiteiten) (code 9381)

Hier moet de waarde van de gestelde of beloofde waarborg worden vermeld.

Verbonden ondernemingen (entiteiten) moeten beschouwd worden als derden en de waarborgen in het voordeel van derden zijn eveneens vermeld in de toelichting «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen».

B. Persoonlijke en zakelijke zekerheden door verbonden ondernemingen (entiteiten) gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg van schulden of verplichtingen van de onderneming (vereniging) (code 9391)

Dit is de enige post in de toelichting waar melding wordt gemaakt van een waarborg gesteld of beloofd door een derde.

De waarde van de ontvangen waarborg komt niet voor in de balans van de onderneming (vereniging) wel in de rekeningen 00 «Zekerheden door derden gesteld voor rekening van de onderneming (vereniging)». De waarde die hier moet vermeld worden is te vinden in de akten of overeenkomsten gesloten tussen de partijen.

C. Andere betekenisvolle financiële verplichtingen (code 9401)

Het komt in groepen voor dat de moeder vennootschap (-vereniging) bepaalde verbintenissen aangaat met betrekking tot de solvabiliteit van een vennootschap (vereniging) die deel uitmaakt van de groep. In geval deze verbintenis, die meestal de vorm aanneemt van een «letter of intent», een juridische verplichting inhoudt in hoofde van de moeder vennootschap (-vereniging) dan dient ze in de toelichting vermeld te worden (Commissie voor Boekhoudkundige Normen, advies nummer 106-3). Het is ook nodig dat de verplichting betekenisvol zou zijn in toepassing van het relativiteitsprincipe.

5.2.2. Meldingen in het verkort schema VKT 5.8 en VKT-vzw 4.7

A. Waarborgen toegestaan in hun voordeel (code 9294)

In het verkort schema worden de waarborgen toegestaan aan verbonden ondernemingen (verenigingen) niet naar hun aard uitgesplitst zoals in het volledig schema. De waarborgen van gelijk welke aard worden vermeld onder code 9294.

Verbonden ondernemingen (entiteiten) moeten beschouwd worden als derden en de waarborgen in het voordeel van derden zijn eveneens vermeld in de toelichting «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen».

B. Andere verplichtingen aangegaan in het voordeel van verbonden ondernemingen (entiteiten) worden in het verkort schema onder code 9295 vermeld indien ze betekenisvol zijn in toepassing van het relativiteitsprincipe.

5.3. Financiële betrekkingen met bestuurders en zaakvoerders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming (vereniging) rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen (entiteiten) te zijn, of andere ondernemingen(entiteiten) die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Toelichting VOL 5.15, VOL-vzw 4.14, VKT 5.8 en VKT-vzw 4.7

Om de controle te bepalen moet terug gegrepen worden naar de artikelen 5 tot 14 van het Wetboek van Vennootschappen.

5.3.1. Waarborgen toegestaan in hun voordeel (code 9501)

Het betreft enkel gestelde waarborgen van welke aard ook. Onherroepelijke beloften moeten niet vermeld worden. In het volledig schema moeten de voornaamste voorwaarden van de toegestane waarborgen die vermeld werden onder code 9501 toegelicht worden.

Bedoelde personen zijn te beschouwen als derden en de waarborgen gesteld in het voordeel van derden zijn eveneens vermeld in de toelichting «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen».

5.3.2. Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel (code 9502)

Indien men rekening houdt met de titel van de betreffende toelichting in het volledig schema gaat het om financiële verbintenissen die moeten vermeld worden indien ze betekenisvol zijn. In het volledig schema moeten eveneens de voornaamste voorwaarden van de verplichtingen vermeld onder code 9502 toegelicht worden.

5.4. Gewaarborgde schulden

toelichting VOL 5.9, VOL-vzw 4.8, VKT 5.5 en VKT-vzw 4.4.

De sectie «Gewaarborgde schulden» moet in rechtstreeks verband worden gezet met de sectie «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen». Bij het invullen van de toelichting moet men consequent zijn en letten op de samenhang tussen de twee secties.

Met de door de Belgische overheidsinstellingen gewaarborgde schulden wordt geen rekening gehouden. Enkel de schulden gewaarborgd door zakelijke zekerheden gesteld of onherroepelijk beloofd op activa van de onderneming (vereniging) (codes 8922 tot 9052) vragen een tegenhanger in de zakelijke zekerheden als waarborg voor schulden van de onderneming (vereniging) (codes 9161 tot 9201).

Een gebrek aan samenhang zal optreden zolang een inschrijving de hypotheek in stand houdt of een hypothecair mandaat blijft bestaan terwijl de gewaarborgde schuld uitgedoofd is.

Michel VANDER LINDEN
Erebedrijfsrevisor

1. De sociale bijdragen

De sociale bijdragen die worden geïnd door de sociale verzekeringskassen zijn bestemd voor de drie sectoren van het sociaal statuut van de zelfstandige: de kinderbijslag, de ziekte- en invaliditeitsverzekering en het pensioen (ter herinnering, het sociaal statuut van loontrekkenden omvat zeven sectoren).

De sociale bijdragen worden berekend op basis van de beroepsinkomsten die de verzekerde heeft genoten als zelfstandige voor het voorlaatste aanslagjaar dat voorafgaat aan het jaar waarvoor de sociale bijdragen zijn verschuldigd.

Voorbeeld: de sociale bijdragen van 2009 worden berekend op basis van het aanslagjaar 2007 en dus de in 2006 behaalde inkomsten.

Het bedrag van de beroepsinkomsten wordt jaarlijks meegeëld aan de sociale verzekeringskas door de belastingadministratie, via het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ).

Wat verstaat men onder beroepsinkomsten?

Dat zijn de brutoberoepsinkomsten verminderd met de beroepskosten, en in voorkomend geval, de beroepsverliezen, vóór aftrek van de belastingaftrekken en de vrijstellingen. De sociale bijdragen worden beschouwd als beroepskosten en zijn dus fiscaal aftrekbaar.

Indexering:

De inkomsten die als grondslag dienen voor de berekening van de sociale bijdragen worden aangepast aan de schommelingen van de kosten van levensonderhoud. De aanpassingscoëfficiënt wordt bij het begin van elk jaar bij koninklijk besluit vastgesteld.

Voor 2009 is deze indexeringscoëfficiënt vastgesteld op 1,0929873.

Anders gezegd wordt de huidige waarde van dit referentieinkomen geactualiseerd. Dat bedrag vormt het uitgangspunt voor de berekening van de sociale bijdragen van het betreffende jaar.

2. Integratie van de 'kleine risico's' – Financiering

Sinds 1 januari 2008 is elke zelfstandige automatisch verzekerd tegen 'kleine risico's'. Bijgevolg heeft elke zelfstandige, net als een loontrekkende, recht op de terugbetaling van de artsen-, tandartsen-, apothekerskosten, enz.

Om deze integratie te financieren, werden enkele kleine wijzigingen aangebracht aan de sociale bijdragen die de zelfstandigen verschuldigd zijn. Er diende een nieuwe structuur te worden uitgewerkt voor de sociale bijdragen van zelfstandigen. Bijgevolg werd het bijdragepercentage voor zelfstandigen verhoogd.

Volgens deze nieuwe regeling moeten zelfstandigen die reeds waren verzekerd voor 'kleine risico's' (ongeveer 80% van de zelfstandigen) gemiddeld niet meer betalen.

3. Niet duurder dan vroeger

Sommige zelfstandigen zullen iets meer betalen, anderen iets minder. Maar over het algemeen zullen de sociale bijdragen, indexering niet meegerekend, nauwelijks hoger zijn dan de gecumuleerde bedragen van de verplichte bijdragen en de kleine-risicopremies. Bovendien draagt de Staat ook bij tot de financiering van deze nieuwe maatregel.

Het percentage van de sociale bijdragen wordt opgetrokken van 19,65% tot 22%, wat een gemiddelde verhoging van de sociale bijdragen van ongeveer 12% betekent. In ruil daarvoor betaalt de zelfstandige geen bijdrage voor kleine risico's meer aan zijn ziekenfonds. In voorkomend geval zal alleen een bijdrage voor de aanvullende verzekering worden gevraagd (+/- 10 euro per kwartaal voor personen die jonger zijn dan 25 jaar, tussen 21 en 28 euro voor de anderen). Deze aanvullende verzekering dekt talrijke voordelen die we hier niet kunnen opnoemen. Wil u hierover meer informatie, raadpleeg dan de websites van de verschillende ziekenfondsen.

Om de verhoging van de sociale bijdragen zoveel mogelijk te beperken, hebben de meest sociale verzekeringskassen hun beheerskosten met 10% verminderd.

4. Voorlopige sociale bijdragen bij het begin van de activiteit

De oorspronkelijke wet (van 26 maart 2007) bepaalde dat zelfstandigen die hun activiteit waren begonnen tussen 1 juli 2006 en 31 december 2007 van de betaling van de verhoogde sociale bijdragen zouden worden vrijgesteld gedurende een periode van 18 maanden (zes kwartalen). Dat zou concreet hebben betekend dat een zelfstandige die zijn activiteit op 1 oktober 2007 was begonnen, de gratis dekking tegen kleine risico's zou hebben genoten tot 1 april 2009. De zelfstandige zou enkel de sociale bijdragen zijn verschuldigd tegen het oude percentage van 19,65%, en dit vanaf 1 januari 2008 tijdens de volledige duur van de zes kwartalen.

In de nieuwe bepaling is deze overgangsmaatregel verdwenen. Bijgevolg zijn de nieuwe tarieven vanaf 1 januari 2008 van toepassing op alle zelfstandigen.

Op te merken valt echter dat zelfstandigen die een activiteit beginnen een iets gunstiger en progressieve regeling behouden. Tijdens de eerste drie jaar van hun activiteit zullen ze een lager percentage van sociale bijdragen betalen: het eerste jaar 20,5%, het tweede jaar 21% en het derde jaar 21,5%.

Concreet betekent dit dat de zelfstandige bij een beginnende activiteit, wegens het ontbreken van een fiscale referentie, als voorschot voorlopige bijdragen betaalt. Hij heeft de keuze tussen twee mogelijkheden:

- **Hij betaalt het wettelijk forfait – in hoofdberoep:**
van het begin van de activiteit tot en met het laatste kwartaal van het eerste kalenderjaar dat vier kwartalen van onderwerping aan het sociaal statuut telt: 606,00 euro + beheerskosten / kwartaal (bedrag 2009);
voor de vier volgende kwartalen: 620,78 euro + beheerskosten / kwartaal (bedrag 2009);
voor de vier volgende kwartalen: 635,56 euro + beheerskosten (bedrag 2009).

De voorlopige bijdragen die verschuldigd zijn vanaf 2009 zijn van toepassing voor zelfstandigen die hun activiteit vanaf het tweede kwartaal 2006 zijn gestart.

- **Hij betaalt op basis van een geraamd inkomen:**
De zelfstandige heeft de keuze om vanaf het begin van zijn aansluiting vrijwillig bijdragen te betalen op een hogere basis.

De voordelen van een dergelijke formule zijn:

- lagere regularisatie na drie jaar;
- aanzienlijk fiscaal voordeel, aangezien sociale bijdragen gelijkgesteld worden met beroepskosten en dus fiscaal aftrekbaar zijn;
- betere kostenplanning;
- enz.

Indien de zelfstandige bedragen heeft betaald die bij de regularisatie hoger blijken te zijn dan de definitieve sociale bijdragen, zal de sociale verzekeringskas de teveel betaalde bedragen terugbetalen met een **bonificatie**.

5. Bonificatie bij voorafbetaling van de sociale bijdragen

Indien de zelfstandige bij het begin van zijn activiteit bijdragen betaalt op basis van een geraamd inkomen en bijgevolg voorafbetalingen doet voor de toekomstige regularisatie van zijn sociale bijdragen, zal een bonificatie worden toegekend volgens de volgende principes:

- Er wordt interest berekend op het verschil tussen het wettelijk forfait en de betaalde sociale bijdragen.

Vroeger werden moratoriuminteressen toegekend op het verschil tussen het voorafbetaalde bedrag en het bedrag dat na regularisatie was verschuldigd.

Nu heeft de bonificatie betrekking op het verschil tussen het voorafbetaalde bedrag en het wettelijk forfait, ongeacht

het bedrag van de definitieve bijdragen. De nieuwe regeling is dus voordeliger voor de zelfstandige.

- De interest bedraagt 0,75% per kwartaal van vervroegde betaling. Op het tijdstip van de regularisatie (d.w.z. twee of drie jaar later) zal de zelfstandige een interest ontvangen van X maal 0,75% op het verschil tussen het bedrag dat hij heeft betaald en het wettelijk forfait. Indien de regularisatie 2,5 jaar (tien kwartalen) na betaling gebeurt, zal de bonificatie gelijk zijn aan $10 \times 0,75\% = 7,5\%$.
- De interest is van toepassing op de voorlopige sociale bijdragen die worden betaald vanaf 1 juli 2006. Alleen de voorlopige sociale bijdragen die sinds 1 juli 2006 werden betaald, geven recht op de bonificatie. Voor de bedragen die vóór die datum werden betaald, is het oude systeem van de moratoriuminteressen van toepassing.

Enkele voorbeelden:

Voorbeeld 1:

Forfaitaire bijdrage van het derde kwartaal 2006 = 497,08 euro.
De zelfstandige betaalt op 25 september 2006 1 500,00 euro in plaats van het forfait.

De regularisatie op basis van het inkomen 2006 gebeurt op 5 mei 2008.

→ ongeacht het bedrag van de definitieve bijdragen heeft de zelfstandige recht op een bonificatie voor het derde kwartaal 2006 van $(1\ 500,00\ \text{euro} - 497,08\ \text{euro} = 1\ 002,92\ \text{euro}) \times 0,75\% \times 7\ \text{kwartalen} = 52,65\ \text{euro}$.

Voorbeeld 2:

Forfaitaire bijdrage van 2006 = $4 \times 497,08\ \text{euro}$.

De zelfstandige betaalt $4 \times 497,08\ \text{euro}$ op het einde van elk kwartaal.

Hij betaalt op 28 december 2006 een supplement van $4 \times 1\ 000,00\ \text{euro}$ voor die vier kwartalen.

De regularisatie op basis van het inkomen van 2006 gebeurt op 20 februari 2009.

→ ongeacht het bedrag van de definitieve bijdragen heeft de zelfstandige recht op een bonificatie voor het volledige 2006, van $(4 \times 1\ 000,00\ \text{euro}) \times 0,75\% \times 9\ \text{kwartalen} = 270,00\ \text{euro}$.

6. Sociale bijdragen voor gepensioneerden

Indien de zelfstandige een rustpensioen geniet, kost de integratie van de 'kleine risico's' hem geen cent meer.

Als de zelfstandige zijn activiteiten heeft stopgezet heeft hij recht op de gratis dekking van de kleine risico's vanaf 1 januari 2008.

Indien hij zijn activiteit voortzet binnen de toegestane inkomensgrenzen, blijft hij bijdragen betalen tegen hetzelfde percentage als in 2007, d.i. 14,16% van zijn beroepsinkomsten. Zijn sociale bijdragen zullen zelfs dalen, aangezien hij ook ge-

niet van de vermindering met 10% van de beheerskosten van zijn sociale verzekeringskas.

Als hij echter na de pensioenleeftijd werkt zonder een pensioen te genieten, moet hij 22% aan sociale bijdragen betalen zoals de andere zelfstandigen.

7. Wat is de fiscale impact van deze verandering?

Er is geen fiscale impact: de sociale bijdragen zijn en blijven volledig aftrekbaar van de beroepsinkomsten. De zelfstandige trekt de bijdrage voor kleine risico's die hij aan zijn ziekenfonds betaalde, niet langer af maar dit wordt gecompenseerd door de verhoging van de sociale bijdragen van zelfstandige die hij aangeeft. De enige verandering is dat hij nog maar één vak moet invullen in plaats van twee.

8. Regularisaties

We hebben reeds vermeld dat een zelfstandige bij het begin van zijn activiteit, d.w.z. tot het einde van het derde volledige kalenderjaar, slechts voorlopige sociale bijdragen betaalt.

Deze bijdragen worden aangepast wanneer het definitieve inkomen wordt meegedeeld door de belastingadministratie.

We hebben het dan over **regularisaties**.

De voorlopige sociale bijdragen worden geregulariseerd zodra de inkomsten worden meegedeeld van de drie eerste volledige kalenderjaren van activiteit die vier kwartalen van onderwerping aan het sociaal statuut van zelfstandige tellen. De regularisatie van de voorlopige sociale bijdragen gebeurt jaar na jaar als volgt:

- De sociale bijdragen die worden geïnd sinds het begin van de activiteit tot en met het laatste kwartaal van het eerste volledige kalenderjaar worden geregulariseerd op basis van de niet-geïndexeerde inkomsten van het eerste volledige kalenderjaar van onderwerping.
- De sociale bijdragen met betrekking tot de volgende kalenderjaren worden respectievelijk geregulariseerd op basis van de inkomsten van het tweede en derde volledige kalenderjaar. Deze inkomsten worden niet geïndexeed.
- Bij stopzetting vóór het einde van het eerste kalenderjaar dat vier kwartalen van onderwerping omvat, worden de voorlopige sociale bijdragen definitief.
- Bij stopzetting vóór het einde van het tweede of derde volledige kalenderjaar worden de voorlopige bijdragen die betrekking hebben op het kalenderjaar dat onvolledig is, geregulariseerd op basis van de inkomsten van het volledige kalenderjaar dat eraan voorafgaat.

9. Betaling van de sociale bijdragen

De sociale bijdragen worden geïnd door de sociale verzekeringskas. De bijdragen moeten **uiterlijk op de laatste werkdag van het betreffende kwartaal** op de rekening van de sociale kas staan.

Uitzonderingen:

De betaling van de sociale bijdragen van de eerste twee kwartalen van onderwerping, alsook van de sociale bijdragen van regularisatie, moet gebeuren vóór het einde van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarop de regularisatieafrekening wordt verstuurd.

De kwartaalbijdragen zijn ondeelbaar en bijgevolg volledig verschuldigd voor elk begonnen kwartaal.

Na betaling van de sociale bijdragen, met inbegrip van de eventuele eraan gekoppelde verhogingen, verstrekt de sociale verzekeringskas elk jaar automatisch **een bijdragebon** die bestemd is voor het ziekenfonds. Die bon wordt elektronisch verstrekt.

Laattijdige betaling:

Wanneer de sociale bijdragen niet worden betaald op de vervaldag wordt het bedrag van de sociale bijdragen verhoogd met 3% per kwartaal vertraging (12% per jaar).

Bovendien wordt een bijkomende jaarlijkse interest van 7% toegepast op de sociale bijdragen of de delen ervan die onbetaald zijn op 31 december, voor zover de betaling ervan voor het eerst werden geëist gedurende dit jaar.

Verjaring:

De invordering van de sociale bijdragen verjaart ambtshalve na vijf jaar, vanaf 1 januari die volgt op het jaar waarvoor ze zijn verschuldigd. Voor de regularisatieaanvullingen bij het begin van de activiteit, gaat de verjaringstermijn pas in vanaf 1 januari van het derde jaar dat volgt op het jaar waarin de activiteit werd begonnen.

Deze regel mag niet tot gevolg hebben dat de regularisatieaanvullingen voor een bepaald jaar verjaren vóór de voorlopige bijdragen die op hetzelfde jaar betrekking hebben.

Daniel BINAMÉ

Verantwoordelijke Marketing & Communicatie
Sociale verzekeringen voor zelfstandigen PARTENA

Noch deze publicatie, noch gedeelten van deze publicatie mogen worden gereproduceerd of opgeslagen in een retrievalssysteem, en evenmin worden overgedragen in welke vorm of op welke wijze ook, elektronisch, mechanisch of door middel van fotokopieën, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie staat in voor de betrouwbaarheid van de in haar uitgaven opgenomen info, waarvoor zij echter niet aansprakelijk kan worden gesteld. **Verantwoordelijke uitgever**: Etienne VERBRAEKEN, B.I.B.F. – Legrandlaan 45, 1050 Brussel, Tel. 02/626 03 80, Fax. 02/626 03 90 e-mail: info@bibf.be, URL: http://www.bibf.be. **Redactie**: Gaëtan HANOT, Geert LENAERTS, Maria PLOUMEN, Etienne VERBRAEKEN. **Adviesraad**: Professor P. MICHEL, Ecole d'Administration des Affaires de l'Université de Liège, Professor C. LEFEBVRE, Katholieke Universiteit Leuven.